

Codi ètic i codi de bones pràctiques

Institut Català d'Oncologia
2011

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Institut Català d'Oncologia

Direcció i coordinació:

Candela Calle Rodríguez, directora general
Ana Rodríguez Cala, directora d'Estratègia i Projectes

Autors:

Albert Tuca Rodríguez
Núria Codorniu Zamora
Emilio Martínez Losada
Ana Rodríguez Cala
Jordi Trelis Navarro
Anna M. Blasco Pagès
Beatriz Carrión Meler
Cristalina B. Fernández Fidalgo

Col·laboradors:

Mercè Margalef Llobera
Cristina Martínez López
Noemí Durán García
Esther Asensio Blasco
Jesús González Barboteo

Edició:

Institut Català d'Oncologia (ICO)
1a edició, l'Hospitalet de Llobregat, juliol del 2011
Revisió 2013
Aprovat per Consell d'Administració, Comitè de Direcció Corporatiu, Comitè d'Ètica
Assistencial Hospital Universitari de Bellvitge, Comitè d'Ètica Assistencial Hospital
Germans Trias i Pujol, Comitè d'Ètica Assistencial Hospital Universitari Dr. Josep Trueta

Índex

Presentació

Introducció

Missió, visió i valors

Codi ètic

- Compromís de la institució amb els pacients
- Compromís dels pacients amb la institució
- Compromís de la institució amb la societat
- Compromís de la institució amb els professionals
- Compromís dels professionals amb la institució
- Compromís de la institució amb la recerca i la docència
- Compromís de la institució amb els proveïdors i amb les administracions

Codi de bones pràctiques

- Compromís de la institució amb els pacients
- Compromís dels pacients amb la institució
- Compromís de la institució amb la societat
- Compromís de la institució amb els professionals
- Compromís dels professionals amb la institució
- Compromís de la institució amb la recerca i la docència
- Compromís de la institució amb els proveïdors i amb les administracions

Compromís de futur

Referències bibliogràfiques

L'Institut Català d'Oncologia (ICO) presenta aquest Codi ètic i Codi de bones pràctiques amb l'objectiu de promoure un comportament ètic i responsable de la institució en el desenvolupament de la seva activitat. És voluntat de l'ICO mostraren aquest codi l'escala de valors que guia la missió, les relacions, decisions, actuacions i la responsabilitat.

Presentació

Com a president i com a directora general de l'Institut Català d'Oncologia (ICO), tenim la satisfacció de presentar el Codi ètic i el Codi de bones pràctiques de la nostra institució.

Aquests codis són el resultat d'un treball intens i participatiu, realitzat per professionals que duen a terme la seva tasca diària als tres centres de la nostra institució i a la xarxa comarcal.

L'objectiu d'aquests codis és descriure els valors, les normes ètiques i els principis deontològics que han d'inspirar, guiar i precisar la conducta del professional de la nostra institució. En definitiva, volen garantir un tracte just, racional i càlid, "pensant com a pacient".

Rebeu el nostre agraïment totes les persones que heu treballat en aquesta tasca, que no s'acaba aquí, ja que és important que aquests codis s'avaluïn i es modifiquin quan sigui necessari per garantir-ne una actualització correcta. Us animem a continuar en aquesta línia de treball.

Esperem que aquests codis siguin d'utilitat a tots els professionals de l'ICO i als nostres pacients i els seus familiars que són, en definitiva la nostra raó de ser.

Josep M. Vilà Cortasa
President
Institut Català d'Oncologia

Candela Calle Rodriguez
Directora general
Institut Català d'Oncologia

Introducció

L'Institut Català d'Oncologia (ICO) és una empresa pública del Servei Català de la Salut, que es dedica principalment a l'atenció del càncer i que depèn del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

D'acord amb el model de centre integral del càncer, l'ICO és monogràfic i integra programes de prevenció, assistència, recerca i formació especialitzada.

Té un model territorial propi: organització multicèntrica i estructurada en una xarxa en què treballen de manera conjunta tres centres oncològics i 17 hospitals comarcals.

La voluntat de l'ICO és oferir qualitat de servei, coneixement i sostenibilitat, treballant amb coherència i segons els objectius següents:

- » Ser una institució accessible i àgil, que resolgui els problemes de salut dels pacients oncològics i en garanteixi la seguretat, l'autonomia i el benestar, tenint com a referent el respecte a la persona en totes les seves dimensions.
- » Ser una institució que promou la recerca, la innovació tecnològica i organitzativa i la millora contínua de la qualitat, mitjançant el treball multidisciplinari i la cooperació amb altres dispositius sanitaris i socials.
- » Ser una institució amb professionals que cerquen l'excel·lència en la seva pràctica.
- » Ser una institució compromesa i respectuosa amb el nostre entorn i el medi ambient.
- » Ser una institució oberta i transparent, oferint els seus resultats de manera pública.

Missió, visió i valors

L'ICO té com a **missió** treballar per reduir l'impacte del càncer a Catalunya, partint de la **visió** de representar un centre integral de càncer amb reconeixement internacional i amb els **valors** següents:

- » Atenció centrada en el pacient: **“Pensar com a pacient”**.
- » Excel·lència en l'assistència i el suport en l'acompanyament: **“Qualitat i calidesa”**.
- » Atenció basada en l'evidència científica: **“Decisions amb coneixement”**.
- » Equips multidisciplinaris: **“Un equip al vostre servei”**.
- » Innovació i recerca: **“Millorar el futur”**.

Missió

Treballar per reduir l'impacte del càncer a Catalunya

Visió

Ser un centre integral del càncer amb reconeixement internacional

Valors

Pensar com a pacient
Qualitat i calidesa
Decisions amb coneixement
Equips al teu costat
Recerca i innovació per millorar el futur

El Codi ètic i Codi de bones pràctiques de l'ICO preveuen impulsar uns principis generals que siguin assumits per tota l'organització.

Es tracta d'un compromís amb un sistema de treball que ens reforça internament i externament per aconseguir ser millors cada dia i que els pacients/familiars i la societat ho percebin.

Els aspectes que volem treballar són:

- » Compromís de la institució amb els pacients.
- » Compromís dels pacients amb la institució.
- » Compromís de la institució amb la societat.
- » Compromís de la institució amb els professionals.
- » Compromís dels professionals amb la institució.
- » Compromís de la institució amb la recerca i la docència.
- » Compromís de la institució amb els proveïdors i amb les administracions.
- » Compromís de futur.

Codi ètic

*El respecte a nosaltres mateixos guia els nostres valors morals;
el respecte als altres el nostre comportament.*

Lawrence Sterne

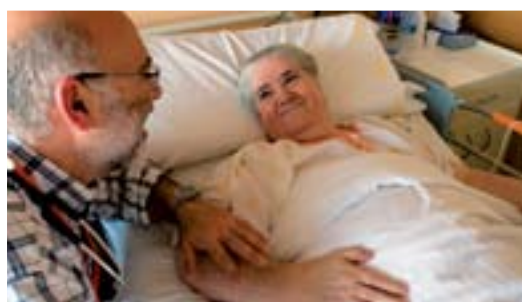
Codi ètic

Compromís de la institució amb els pacients

L'atenció sanitària de l'ICO té com a finalitat oferir una atenció d'excel·lència integral al pacient i a la seva família, tenint en compte els seus principis i valors, seguint la pràctica habitual.

La institució es compromet a:

- » Respectar la dignitat de cada persona sense discriminació per raons d'edat, sexe, raça, condició social, idees, creences o discapacitats de qualsevol tipus, preservant els seus drets i tenint en compte les seves necessitats legítimes.
- » Garantir la confidencialitat de les dades personals i de la història clínica.
- » Preservar la intimitat de la persona en tot el seu procés assistencial.
- » Informar el pacient, si no manifesta el contrari, de l'evolució de la seva malaltia de manera entenedora, verídica i prudent.
- » Comprovar la comprensió de la informació, fent participar el pacient en les decisions que afecten el procés de la seva malaltia.
- » Respectar la seva opinió i l'autonomia de decisió.
- » Tenir cura dels malalts que no poden decidir, juntament amb els seus tutors o representants.
- » Respectar les voluntats anticipades.
- » Parar una atenció especial a la pal·liació del dolor, dels símptomes i del patiment dels malalts.
- » Respectar l'expressió espiritual i religiosa.

Compromís dels pacients amb la institució

La finalitat de l'ICO d'oferir una atenció d'excel·lència ha de ser, també, compartida pel ciutadà usuari dels nostres serveis. Per aconseguir-ho, la seva implicació i el seu compromís envers la institució i els seus membres es concreten a:

- » Facilitar, de manera lleial i certa, les dades d'identificació i les referents al seu estat físic o sobre la seva salut, que siguin necessàries per al procés assistencial o per raons d'interès general degudament motivades.
- » Respectar i complir les mesures sanitàries adoptades per a la prevenció de riscos i la protecció de la salut pública.

Compromís de la institució amb la societat

L'ICO, en la seva missió de reduir l'impacte del càncer a Catalunya, es compromet davant la societat a:

- » Aconseguir els recursos adequats i gestionar-los amb criteris d'eficiència, equitat i transparència.
- » Proporcionar informació i dur a terme actuacions que respectin els drets humans.
- » Vetllar pel medi ambient i la sostenibilitat.
- » Retornar a la societat els coneixements científics adquirits sobre la malaltia.

Compromís de la institució amb els professionals

Sent conscients que les persones constitueixen el bé més valuós de la institució i que les condicions de treball, de seguretat i de millora són indispensables per poder donar una atenció sanitària de qualitat, l'ICO es compromet amb els professionals a:

- » Habilitar l'espai físic adequat, dins de les possibilitats, per a les diferents activitats complint les normes d'higiene, seguretat i confort.
- » Donar a totes les persones treballadores les mateixes oportunitats de treball o de promoció i que únicament depengui de la seva capacitat i dedicació.
- » Respectar la llibertat de decisió i d'actuació dels professionals en el marc dels estàndards fixats per la comunitat científica i amb els mitjans disponibles, sent sensible a l'objecció de consciència dels professionals.
- » Facilitar als professionals els mitjans necessaris per donar el tractament més adient als pacients.
- » Posar a disposició dels professionals un Comitè d'Ètica Assistencial (CEA)* amb la finalitat d'assessorar quan hi hagi un conflicte ètic en la presa de decisions clíniques, o quan es consideri que poden resultar vulnerats els drets del pacient.

* Comitè d'Ètica Assistencial dels hospitals de referència

Compromís dels professionals amb la institució

Els professionals, com un element clau en l'atenció integral del pacient, estableixen un compromís mutu amb la institució per:

- » Garantir la confidencialitat de les dades clíniques i la privacitat personal.
- » Refusar o reconduir qualsevol activitat sanitària que pugui plantejar conflicte d'interessos entre el pacient, la institució o els proveïdors.
- » Vetllar per la continuïtat assistencial en el cas que el professional faci ús legítim del seu dret d'objecció de consciència.
- » Vetllar per l'eficiència i l'equitat.
- » Preservar l'edifici i l'equipament segons les normes establertes.

Compromís de la institució amb la recerca i la docència

La nostra institució pretén oferir als pacients atesos les mesures diagnòstiques i terapèutiques més innovadores i avançades segons l'evidència científica disponible, contribuir en el creixement i difusió del coneixement en la malaltia oncològica i formar professionals sanitaris en aquest àmbit.

Considerant aquests objectius, l'ICO es compromet a:

- » Establir els objectius de la recerca centrats en les necessitats dels pacients i respectar les normes de bona praxi en investigació biomèdica.
- » Vetllar perquè les activitats d'investigació o de formació no suposin cap perjudici o greuge per als pacients.
- » Assegurar una informació transparent i fàcilment entenedora sobre les propostes de recerca que es plantegin, i garantir la signatura del consentiment informat.
- » Garantir l'autonomia dels pacients per decidir la seva lliure participació en els projectes de recerca que es proposin, recordant explícitament que el rebuig a la participació en cap cas no condicionarà la seva atenció sanitària.
- » Vetllar per la veracitat i proporcionalitat de la informació a la societat.

Compromís de la institució amb els proveïdors i amb les administracions

L'ICO, com a nexa d'unió entre els proveïdors i les administracions en la cerca d'una atenció de qualitat i del benestar del pacient, estableix els següents compromisos:

Amb els proveïdors:

- » Buscar serveis i col·laboracions amb persones, grups o entitats que s'integrin dins del marc legal i de comportament ètic de la institució.
- » Complir els compromisos de pagament segons la normativa d'institucions públiques.

Amb les administracions:

- » Comprometre's en la gestió i l'ús dels recursos obtinguts amb criteris d'eficàcia, d'eficiència, d'equitat i transparència d'acord amb l'entorn social, econòmic i polític.

Codi de bones pràctiques

Som el que fem cada dia. De manera que l'excel·lència no és un acte sinó un hàbit.

Aristòtil

Codi de bones pràctiques

Compromís de la institució amb els pacients

L'atenció sanitària de l'ICO té com a finalitat oferir una atenció d'excel·lència al pacient i a la família, tenint en compte els seus principis i valors, aplicant sempre la normativa vigent.

En aquest sentit, la institució es compromet a:

- » Informar els pacients i familiars sobre els serveis que oferim.
- » Efectuar una atenció oncològica basada en la millor evidència científica disponible i la seva aplicació racional.
- » Atendre els pacients tenint en compte els criteris d'equitat i la seva prioritització lògica.
- » Vetllar pels aspectes de confort del pacient i el seu entorn durant la seva estada a l'hospital, més enllà de l'atenció assistencial estricta.
- » Vetllar perquè es demani el consentiment informat i per escrit davant dels procediments terapèutics o diagnòstics de risc que s'hagin estipulat, i comprovar la comprensió de la informació, com a garantia que hi ha hagut ocasió de decidir lliurement.
- » Fer complir als pacients, visitants i professionals les normes de comportament i de convivència establertes o les que siguin necessàries per mantenir un ambient de respecte, seguretat i tranquil·litat.
- » Atendre i ser sensible als suggeriments dels pacients/familiars de fer propostes de millora.
- » Vetllar per la continuïtat de l'atenció un cop finalitzat el procés assistencial a la institució.

Compromís dels pacients amb la institució

La finalitat de l'ICO d'oferir una atenció d'excel·lència ha de ser, també, compartida per la ciutadania usuària dels nostres serveis. Per aconseguir-ho, la seva implicació i el seu compromís envers la institució i els seus membres es concreten a:

- » Respectar els professionals.
- » Fer un ús responsable de les instal·lacions, els equipaments i els serveis sanitaris.
- » Respectar les normes establertes en el centre, així com la dignitat personal i professional de les persones que hi treballen.
- » En el cas que el pacient es negui a les actuacions sanitàries proposades, especialment arran de proves diagnòstiques, actuacions preventives i tractament de rellevància especial per a la seva salut, signar el document pertinent i fer-ho constar a la història clínica.
- » Acceptar l'alta un cop s'ha acabat el procés assistencial que el centre li pot oferir i acceptar aquells recursos disponibles per a una atenció adequada.

Compromís de la institució amb la societat

L'ICO, en la seva missió de reduir l'impacte del càncer a Catalunya, es compromet davant la societat a:

- » Respectar les polítiques sanitàries que guien la manera de prestar atenció sanitària a la societat.
- » Fer visible la missió, la visió i els valors de la nostra organització.
- » Ser una institució responsable en la gestió dels recursos amb l'objectiu d'oferir el màxim benefici als malalts.
- » Treballar en línies de recerca els resultats de les quals es puguin aplicar a la població per aconseguir una millora dels resultats clínics.
- » Portar a terme projectes de col·laboració social, tant en aspectes d'educació per a la salut com en la cooperació social.
- » Treballar amb transparència, integritat i respecte a les actuacions socials com a institució.
- » Desenvolupar la responsabilitat social corporativa.

Compromís de la institució amb els professionals

Sent conscients que les persones constitueixen el bé més valuós de la institució i que les condicions de treball, de seguretat i de millora són indispensables per poder donar una atenció sanitària de qualitat, l'ICO es compromet amb els professionals a:

- » Promoure un tracte dialogant, constructiu i solidari entre col·lectius i persones que treballen a i per a la institució, fomentant el treball en equip multidisciplinari.
- » Vetllar pel respecte i el bon ús del material i de les instal·lacions.
- » Fomentar mecanismes de participació en el procés de presa de decisions i el seu compromís amb la missió, la visió i els valors institucionals.
- » Promoure els àmbits col·lectius de decisió i de formació, com ara les comissions hospitalàries de treball i de qualitat, les sessions clíniques i els comitès d'ètica.
- » Impulsar l'elaboració, la confecció i la revisió de protocols tècnics i ètics que evitin la variabilitat excessiva de la pràctica professional.
- » Actuar amb transparència, donant a cada persona la informació necessària per desenvolupar el seu treball, així com informar de les decisions de gestió i la marxa global de la institució.
- » Ser coherent en les seves actuacions i d'acord amb la missió, la visió i els valors.
- » Facilitar la formació continuada, per millorar els coneixements, les habilitats i les actituds dels professionals.
- » Vetllar per la sostenibilitat de la institució i els llocs de treball.

Compromís dels professionals amb la institució

Els professionals, com un element clau en l'atenció integral del pacient, estableixen un compromís mutu amb la institució per:

- » Participar i col·laborar en els principis de qualitat, efectivitat, eficiència i equitat de les prestacions de la institució i dels professionals, com a compromís amb els malalts i les famílies.
- » Treballar de manera alineada amb els objectius de la institució i complir els deures contractuals com a treballadors.
- » Col·laborar i treballar en equips interdisciplinaris.
- » Mantenir el respecte, la col·laboració i la cordialitat envers els companys de treball, tenint en compte l'objectiu comú de servei al pacient i la família.
- » Mantenir i actualitzar els coneixements i la competència professional necessària que requereixi el seu lloc de treball.
- » Col·laborar, directament o indirectament, en la recerca i la docència com a activitats interdependents de l'assistència.

Compromís de la institució amb la recerca i la docència

La nostra institució pretén oferir als pacients les mesures diagnòstiques i terapèutiques més innovadores i avançades segons l'evidència científica disponible, contribuir en el creixement i la difusió del coneixement de la malaltia oncològica i formar professionals sanitaris en aquest àmbit.

Considerant aquests objectius, l'ICO es compromet a:

- » Harmonitzar el deure investigador i el docent amb el nostre deure prioritari assistencial.

Compromís de la institució amb els proveïdors i amb les administracions

L'ICO, com a nexa d'unió entre els proveïdors i les administracions en la cerca d'una atenció de qualitat i del benestar del pacient, estableix els següents compromisos:

Amb els proveïdors:

- » Aplicar la legislació vigent amb rigor i transparència.
- » Establir un compromís institucional de pràctiques de qualitat.
- » Mostrar transparència en els circuits amb tercers.

Amb les administracions:

- » Ser transparents en l'aplicació de les directrius i en el rendiment de comptes.
- » Tenir rigor en l'aplicació de la legislació vigent.

Compromís de futur

L'ICO es compromet a:

- » Vetllar perquè el Codi ètic i el Codi de bones pràctiques siguin aprovats pel Consell d'Administració, pel Comitè Executiu i pels comitès d'ètica assistencial dels hospitals de referència.
- » Fer-ne la difusió i formació pertinents per tal que siguin coneguts per tots els treballadors i perquè s'apliqui tot el que assenyalen, posant en marxa actuacions per reforçar i ajudar que es posin en pràctica.
- » Revisar-ne el contingut cada tres anys amb les aportacions i els suggeriments que es considerin oportuns.
- » Donar suport al Comitè d'Ètica Assistencial com a comitè consultiu al servei de pacients i professionals.

Referències bibliogràfiques

- » **Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica i reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica** (BOE núm. 274 de 15/11/2002).
- » **Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernents a la salut i l'autonomia del pacient i la documentació clínica.** Departament de Sanitat i Seguretat Social. Generalitat de Catalunya. Butlletí Oficial de l'Estat, núm. 29, de 2 de febrer de 2001.
- » **Carta dels Drets i Deures dels ciutadans en relació amb la salut i l'atenció sanitària.** Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat. Març del 2002.
- » Cortina, A. **La Ética de las Organizaciones Sanitarias.** Revista Gerencia y Políticas de Salud. Colòmbia: Red de Revistas Científicas de América Latina y el Caribe, España y Portugal, 2002.
- » Costa Alcaraz, Ana M^a, Almendro Padilla, Carlos. **Ética de las empresas sanitarias.** Atención primaria en la red (www.fisterra.com), febrer del 2008.
- » Simón, Pablo. **La ética de las organizaciones sanitarias: el segundo estadio de desarrollo de la bioética.** Rev. Calidad Asistencial 17 (4): 247-59, 2002.
- » **Codi de Deontologia.** Consell de Col·legis de Metges de Catalunya, abril del 2005.
- » **Codi ètic de l'Hospital Germans Trias i Pujol.** Octubre del 2007.
- » **Codi ètic de l'Hospital Universitari de Bellvitge,** 2007.
- » **Codi d'ètica institucional.** Hospital Universitari Doctor Josep Trueta, abril del 2004.
- » **Código de Ética de Enfermería.** Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona, octubre del 1986.
- » **Código deontológico del CIE para la profesión de enfermería.** Consell Internacional d'Infermeres, 2006.

Institut Català d'Oncologia

ICO l'Hospitalet

Hospital Duran i Reynals
Gran Via de l'Hospitalet, 199-203
08907 l'Hospitalet de Llobregat
Tel. 932 607 780

ICO Badalona

Hospital Germans Trias i Pujol
Ctra. del Canyet s/n
08916 Badalona
Tel. 934 978 788

ICO Girona

Hospital Doctor Trueta
Av. França s/n
17007 Girona
Tel. 972 22 58 35

www.iconcologia.net - ico@iconcologia.net

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Institut Català d'Oncologia